

Aan
College van Burgemeester en Wethouders van
de Gemeente Leidschendam-Voorburg
Postbus 1005
2260 BA LEIDSCHENDAM

Voorburg: 30 oktober 2018

Ons kenmerk 2018-0030

Betreft: Advies Minimabeleid 2019-2022

Uw brief van: -

Uw kenmerk: -

Bijlagen:

1 Beantwoording vragen Minimabeleid

2 Hoofdlijnen advies Minimabeleid 2017 en Armoedemonitor 2016

3 Financiële consequenties Minimabeleid

4 Management summary "Vroegsignalering in het Sociaal Domein"

Geacht College,

Op 18 oktober jl. hebben de leden van de Participatieraad Leidschendam-Voorburg de beleidsstukken mogen ontvangen, waarmee vormgegeven wordt aan het nieuwe Minimabeleid. Onze dank voor de samenwerking met de betrokken ambtenaren. Via de Klankbordgroep Werk en Inkomen en de Beeldvormende Raadsvergadering (d.d. 9 oktober jl.) waren wij reeds op de hoogte van de beoogde hoofdlijnen.

Naar aanleiding van het beleidsstuk is een aantal vragen geformuleerd, die inmiddels vanuit de gemeente zijn beantwoord. Vanwege de informatieve waarde van de antwoorden is deze informatie als bijlage 1 toegevoegd. Ondanks het krappe tijdsschema denken wij u – mede hierdoor – van een gedegen advies te kunnen voorzien.

Algemeen

In Leidschendam-Voorburg is in de loop der tijd een evenwichtig pakket aan minimaregelingen opgebouwd. Wij herkennen ons in de algemene conclusie van de Minima Effect Rapportage 2017 dat 'de pakketten waarop de basisbedragen zijn gebaseerd sober maar voldoende zijn'. Desondanks is zichtbaar dat op een aantal punten bijstelling gewenst is. Hierbij kan worden opgemerkt dat sinds 2017 al enkele verbeteringen zijn aangebracht (bijvoorbeeld met de besteding van de Klijnsma-gelden) en dat het bereik is verbeterd. Wij onderschrijven de ambitie van het College om met dit beleidsplan en de hierin opgenomen maatregelen het aantal huishoudens en het aantal kinderen dat met armoede te maken heeft terug te dringen. We menen echter wel te moeten opmerken, dat we er met het invullen van het gepresenteerde financiële kader nog niet zijn.

Zo kan worden opgemerkt dat:

- niet alle adviezen uit de Armoedemonitor en de Minima Effect Rapportage worden gevolgd;
- de verschoven bedragen de gesignaleerde knelpunten niet oplossen;
- fundamentele beleidswijzigingen ontbreken zoals uitbreiding van regelingen, stimulering van samenwerkingsverbanden of vroegsignalering van schuldsituaties.

In onze ogen ligt het nieuwe beleidsplan in het verlengde van het bestaande beleid: De aanpassing van de bedragen resulteren slechts in marginale verschuivingen, er zijn geen fundamentele beleidswijzigingen voorzien en het totale budget blijft gelijk.

Ontwikkelingen

Er is met voldoening en zorg, kennisgenomen van de uitgevoerde onderzoeken. Ondanks het pakket aan regelingen blijft het aantal armoedesituaties in onze ogen groot: 3.472 minimahuishoudens en 1.946 kinderen opgroeiend in armoede. Het is ook nog een constante groep (50% maakt er al meer dan drie jaar gebruik van).

We betreuren dat in de Minima Effect Rapportage twee doelgroepen ontbreken, die wel beïnvloed worden door het gepresenteerde beleid. Het betreft:

- de alleenstaande oudere met twee oudere kinderen;
- een echtpaar met twee jongere kinderen.

Volgens berekeningen van de zijde van de Participatieraad zou met name de financiële positie van een éénundergezin met twee oudere kinderen weinig rooskleurig zijn. De Minima Effect Rapportage nuanceert dit, maar een vergelijkbare rapportage uit West Brabant ondersteunt onze twijfel. Bij de categorie “echtpaar met jongere kinderen” ontbreekt een onderzoeksresultaat, terwijl de financiële positie door het ingezette beleid wordt verslechterd (zie ook bijlage 3). Wij adviseren het College om het effect van de te nemen maatregelen te toetsen en in vervolgonderzoeken beide groepen apart op te nemen.

De toename van het gebruik van de regelingen is voor een deel te verklaren door de bestandsgroei en kosten bewindvoering. Desalniettemin is ook het bereik van de regelingen toegenomen. Complimenten voor het ingezette communicatiebeleid, het werpt zijn vruchten af.

Wij onderschrijven de intenties die uit de beleidsnotitie spreken om regelingen actief bij te stellen aan de hand van de uitkomsten van de Armoedemonitor 2016 en de Minima Effect Rapportage 2017. Het advies vanuit beide rapportages is echter breder. Als bijlage 2 is een overzicht opgenomen van het meest belangrijke advies vanuit beide rapportages.

Een aantal adviezen wordt in de uitwerking van beleid niet gevolgd. We noemen er enkele:

- een tegemoetkoming voor sportieve- en/of sociaal culturele activiteiten aan volwassenen ontbreekt in het beleid;
- regelingen voor alleenstaanden (al of niet met extra zorgkosten);
- vroegsignalering van betalingsachterstanden.

Wij adviseren het College het advies uit de rapporten nogmaals te toetsen, dan wel de onderzoeken op basis van het nieuwe beleid te herhalen.

Nieuw beleid

Wij maken ons zorgen over de tweedeling onder de minima, die is ontstaan doordat de waterschapsbelasting bij Rijnland wel en bij Delfland niet kan worden kwijtgescholden. Hierdoor worden niet al onze burgers gelijk behandeld.

Wij adviseren het College om op dit punt initiatief te ontplooien om Delfland te bewegen ook zijn verantwoordelijkheid tegenover onze minima te nemen. Alternatieven zijn bijvoorbeeld: implementeren van regelingen die gelijkheid tussen burgers bewerkstelligen, initiatief richting de Unie van Waterschappen of initiatief tot herziening van de geografische lijnen voor waterschappen.

De doorgevoerde wijzigingen (pagina 9) zijn gerangschikt naar doelgroep en vergeleken met de uitgangspositie per doelgroep (zie bijlage 3). Een soortgelijke oefening door de gemeente is evenzeer zichtbaar gemaakt. Zoals eerder vermeld ontbreken er van twee doelgroepen basisgegevens. Daarnaast gaan de doelgroepen met jongere kinderen (zowel éénpersoonshuishoudens als gezinnen) erop achteruit, hetgeen niet aansluit bij het beschreven beleid.

Wij onderschrijven gaarne de maatregel om voor de in deze beleidsnotitie bedoelde groep pensioengerechtigden gratis reizen met openbaar vervoer mogelijk te maken. Wel vroegen we ons af waarom dit pas per 1 januari 2020 is en niet per 1 januari 2019.

De Participatieraad kan het effect van de voorgeschreven aanpassingen van het Prijzenboek niet overzien. Gezien de beschrijvingen bij “voorliggende voorzieningen” verwachten wij een negatief effect. Het advies is om de gevolgen zichtbaar te maken.

Eén van de doelstellingen van het beschreven beleid is om het percentage kinderen dat in armoede opgroeit terug te dringen naar maximaal 10% in 2022. De Participatieraad herkent hierin een ambitieuze doelstelling, maar in onze visie ontbreken de bijbehorende acties om die doelstelling te kunnen realiseren. Wij adviseren het College de relatie tussen doelstelling en beleid expliciet zichtbaar te maken.

De beschrijving van de Missing Chapter Foundation lijkt interessant, maar de effecten op de armoedebestrijding zijn op dit moment nog niet tastbaar.

Klijnsmagelden

In 2017 heeft de Participatieraad verschillende adviezen uitgebracht met betrekking tot de Klijnsmagelden. We waarderen het zeer dat hiermee in 2017 de Schoolspullenpas is ingevoerd. Het verbaast ons wel dat het restant eerst per 1 augustus 2018 heeft geresulteerd in de gewenste uitbreiding van de inkomensgrens voor het Kindpakket. Daarmee zijn de Klijnsmagelden overigens prima besteed en wordt de armoedeval voor deze groep bestreden.

Wij blijven wel aandacht vragen voor de problematiek van de armoedeval. Zeker ook voor andere doelgroepen blijft het de re-integratie bemoeilijken.

Aandacht voor bijzondere groepen

Wij hebben ons eerder hardgemaakt voor kinderen in gezinnen met schulden en wij herhalen het advies om hieraan aandacht te besteden. Zoals bekend komen kinderen uit gezinnen met schulden als gevolg van de inkomensdefinitie niet in aanmerking voor het Kindpakket respectievelijk de Ooievaarspas. In andere gemeenten, zoals Nieuwegein, is daarop ingegrepen. Wij adviseren u hier opnieuw naar te kijken.

Daarnaast zijn wij erop geattendeerd, dat het aanbeveling verdient om de groep basisschoolkinderen tot en met groep zes gebruik te laten maken van de Tabletregeling. De ondersteunende programma's voor rekenen en taal kunnen een grote bijdrage leveren, juist in achterstandssituaties (bijvoorbeeld bij taal). Wij adviseren het College om hiernaar expliciet onderzoek te doen.

Voorliggende voorzieningen

In het nieuwe beleid wordt aangegeven, dat het Prijzenboek wordt aangepast aan omliggende gemeenten. Gezien de opmerking dat het nieuwe Prijzenboek “de inwoners stimuleert om alternatieven voor nieuwoorkoop te zoeken” verwachten wij dat deze beleidsbijstelling negatieve consequenties voor de doelgroep heeft. Wij kunnen dit niet overzien. Het lijkt ons goed de consequenties zichtbaar te maken.

Het valt ons op dat in de tekst geschreven wordt over de situatie in “andere gemeenten”. Is het de bedoeling om aan te geven dat Leidschendam-Voorburg dit voorbeeld volgt?

De Participatieraad herkent zich niet in de opsomming van organisaties die genoemd worden als onderdeel van de voorliggende voorzieningen. Naar onze indruk zijn het met name “naliggende voorzieningen”, die gebruikt kunnen worden als er na de gemeentelijke voorzieningen een vangnet nodig is. Een groot deel van de opgesomde organisaties verstrekt bovendien geen financiële middelen, maar advies en begeleiding.

Communicatie

De verbetering van de communicatie heeft de afgelopen jaren in onze ogen een tastbare vooruitgang opgeleverd in het bereik en het gebruik van de regelingen.

Wij maken ons zorgen over de opmerking in de beleidsnotitie: "er wordt niet ingezet op extra acquisitie van het hele pakket aan minimaregelingen".

In onze ogen blijft het verstandig om alle inwoners die in aanmerking komen voor de beoogde regelingen zo goed mogelijk te ondersteunen. Voorkomen is beter dan genezen, ook als hiermee de uitvoeringskosten hoger worden.

Daarnaast is de Participatieraad – overeenkomstig het advies in de Armoedemonitor – van mening dat vroegsignalering van schuldposities van het grootste belang is. Eerder hebben wij hiervoor een Innovatiebijeenkomst georganiseerd. Van het daaropvolgende rapport "Vroegsignalering in het sociaal domein" voegen wij de management summary toe (zie bijlage 4).

Doelstellingen

Ter afsluiting van het rapport zijn enkele heldere doelstellingen geformuleerd, waarin de Participatieraad zich helemaal kan vinden. Ons is echter niet duidelijk welke acties uit dit beleidsplan leiden tot het geformuleerde doel. Wij adviseren het College om de te ondernemen acties te relateren aan de gestelde doelen.

Tenslotte

Wij vertrouwen erop dat bovenstaand advies zijn weg richting de verdere uitwerking van het beleid zal vinden. Indien en voor zover u het op prijs stelt, dat wij dit advies nader toelichten zijn wij daartoe uiteraard gaarne bereid.

In het vertrouwen u hiermede van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,

Hanni van Waasdijk
Voorzitter Participatieraad Leidschendam-Voorburg